

SURXONDARYO VILOYATIDA EKSPORT SALOHIYATINI OSHIRISH UCHUN SANOAT TARMOQLARINING RIVOJLANISHINI MODELLASHTIRISH

Eshboltayev Mansur Jo'rayevich

Navoiy innovatsiyalar universiteti, Surxondaryo kampusi
Iqtisodiyot magistratura yo'nalishi 1-bosqich magistranti

Annotatsiya. Mazkur tezisda Surxondaryo viloyatining eksport salohiyatini oshirishda sanoat tarmoqlarining tutgan o'rni va ularning rivojlanish istiqbollari o'rganilgan. Hududda sanoat ishlab chiqarishi va eksport hajmi o'rtasidagi bog'liqlik tahlil qilinib, eksport salohiyatini oshirishning ustuvor yo'nalishlari hamda ekonometrik modellashtirishning ahamiyati yoritilgan.

Kalit so'zlar: eksport salohiyati, sanoat tarmoqlari, hududiy iqtisodiyot, modellashtirish, investitsiyalar, iqtisodiy rivojlanish, eksport.

Mamlakat iqtisodiyotining barqaror rivojlanishida eksport hajmini oshirish muhim ahamiyat kasb etadi. O'zbekiston Respublikasida hududlar eksport salohiyatini kengaytirish va sanoat ishlab chiqarishini rivojlantirish bo'yicha qator islohotlar amalga oshirilmoqda. Bu jarayonda Surxondaryo viloyati o'zining geografik joylashuvi, tabiiy resurslari va mehnat salohiyati bilan alohida ahamiyatga ega hisoblanadi.

Viloyatda sanoat tarmoqlarini rivojlantirish eksport hajmining ortishiga xizmat qiluvchi asosiy omillardan biridir. Ayniqsa, qayta ishlash sanoati, qurilish materiallari ishlab chiqarish, to'qimachilik va oziq-ovqat sanoatining rivojlanishi eksport tarkibini diversifikatsiya qilish imkonini bermoqda. Shu bilan birga, eksportga yo'naltirilgan mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish hudud iqtisodiy salohiyatining oshishiga xizmat qiladi.

Tadqiqotlar shuni ko'rsatadiki, sanoat ishlab chiqarishi hajmi, investitsiyalar miqdori, eksport qiluvchi korxonalar soni va logistika infratuzilmasining rivojlanishi eksport hajmiga bevosita ta'sir ko'rsatadi. Ushbu omillarni baholashda ekonometrik modellashtirish usullaridan foydalanish muhim ahamiyatga ega. Model orqali eksport hajmiga ta'sir etuvchi omillarning nisbiy ta'siri aniqlanadi hamda istiqboldagi rivojlanish prognozlari ishlab chiqiladi.

Surxondaryo viloyatining eksport salohiyatini oshirish maqsadida eksportga yo'naltirilgan sanoat korxonalarini qo'llab-quvvatlash, xorijiy investitsiyalarni jalb qilish, logistika infratuzilmasini takomillashtirish va xalqaro standartlarga mos mahsulotlar ishlab chiqarishni kengaytirish zarur hisoblanadi. Shuningdek, hududning Afg'oniston va Janubiy

Osiyo davlatlari bilan chegaradosh joylashuvi tashqi savdo aloqalarini rivojlantirish uchun muhim imkoniyat yaratadi.

Xulosa qilib aytganda, Surxondaryo viloyatida sanoat tarmoqlarining rivojlanishi eksport salohiyatini oshirishning muhim omili hisoblanadi. Sanoat va eksport ko'rsatkichlarini ekonometrik modellashtirish asosida tahlil qilish hudud iqtisodiyotini yanada rivojlantirish hamda eksport hajmini ko'paytirish bo'yicha samarali qarorlar qabul qilish imkonini beradi.

Foydalanilgan adabiyotlar:

1. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining iqtisodiyotni rivojlantirishga oid farmon va qarorlari.
2. O'zbekiston Respublikasi Statistika agentligi ma'lumotlari.
3. Porter M. Competitive Advantage of Nations.
4. Krugman P. International Economics: Theory and Policy.
5. O'zbekiston Respublikasi Investitsiyalar, sanoat va savdo vazirligi materiallari.